

ישראל עם קדוש זכו בהאי יומא דשבתא לקרות בתורה בשני עניינים נשגבים, בראשונה, קריאת פרשת 'זאתה תצוה' הפותח במצות הדלקת המנורה הטהורה, ובשניה, קריאת היום דשבת זכור במצות זכירת מעשה עמלק, ומחיית עמלק מתחת השמים.

מפסטר דקרא מוכח דכריתת הצרית עם ישראל היה בשביל תורה שצכתב, והוי ליה ראייה לסתור.

ונקדים עוד בלשון הפסוק השגור בפי כל (דברים לג ז) תורה ליה לנו משה מורשה קהילת יעקב, ומשמעות המקרא שמה רבינו הוא אשר ליה לנו לעשות את כל דברי התורה הזאת. ולכאורה יקשה, להלוא הקב"ה הוא המלווה, ונתן לנו את תורתו, ומשה רבינו אינו אלא השליח והסרסור להביא ליווי ה' ותורתו אל ישראל נחלתו, לעשות את כל החקים האלה כאשר ליה, ומאי טעמא קאמר תורה ליה לנו משה.

ותשובת השאלה, דאכן כולה תורה שבעל פה נמסרה למשה מסיני במתנת א-ל חי, להיות קניינו, ולנהוג בה כביכול מנהג בעלות, וכאשר יוכיח לשון חז"ל בכולה ש"ס 'הלכה למשה מסיני'. וכן כל מה שלמד משה בסיני מפי הגבורה, ואפילו כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש (ירושלמי פאה פ"ב ה"ו) כולם נמסרו לרעיא מהימנא דברגא זו להיות שלו וברשותו. ומהאי טעמא נקראת התורה שבעל פה על שמו, כמאמר הכתוב (מלאכי ג כב) זכרו 'תורת משה' עבדי.

ובזה יתיישב לשון המקרא תורה ליה לנו משה, דהאי קרא בתורה שבעל פה משתעי, והכי קאמר קרא, דמאחר שנתנה התורה הזאת לרעיא מהימנא, הרי כביכול הוא המלווה, והוא מסרה מדיליה לכל ישראל, וכולם מרועה אחד ניתנו. ובא הכתוב ללמדנו, כי מאת ה' היתה זאת לתת התורה שבעל פה לישראל באופן זה, ע"י מסירת בעלותה כביכול לרעיא מהימנא, וממנו לכל ישראל, כי ע"י השתלשלות התורה שבעל פה לרשותו ועצמיותו של משה איש האלקים, יהיו מובטחים בנאמנותה, למען תהא מורשה קהילת יעקב, להחזיק בה

ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כחית למאור להעלות נר תמיד, באהל מועד מחוץ לפרוכת אשר על העדות יערוך אותו אהרן ובניו מערב עד בוקר לפני ה' חוקת עולם לדורותם מאת בני ישראל (כז כ-כח).

ויש לתמוה במקראות אלו בתלתא, חדא, להלוא כבר נכטוו לעיל מיניה בפרשת תרומה (שמות כה ו) להביא שמן למאור בתוך שער כל הגדבות האמורים בעניין, ואם כן מאי טעמא אינטריך לזוות עליה שוב שנית בפרשה מיוחדת בפני עצמה.

ואף גם זאת, מאי טעמא ליה ה' את משה ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו 'אליך' שמן זית זך, דמשמעות המקרא שנכטוו להביא השמן באופן מיוחד לרעיא מהימנא, ולכאורה, הלא מאת הדלקת המנורה נתונה לאהרן ובניו, וכדכתיב מיניה וביה יערוך אותו אהרן ובניו, ואם כן מה תועלת ולורך יש בהצאת השמן לרעיא מהימנא דווקא, אחר שלא נכטוה הוא על הדלקתה.

ועוד בה שלישיה, אומרו מחוץ לפרוכת אשר על העדות, והדקדוק ידוע, מאי קמ"ל בכך דמקום הדלקת המנורה תהא מחוץ לפרוכת 'אשר על העדות', וכי מה ענין המנורה אלל ארון העדות.

וליישוב שלש אלה התמיהות, נקדים בדברי הגמ' הידועים (גיטין ס ע"ב) אמר רבי יוחנן, לא כרת הקב"ה צרית עם ישראל אלא בשביל דברים שבעל פה, שנאמר (שמות לד כז) כי על פי הדברים האלה כרתי אתך צרית ואת ישראל, ע"כ. ולכאורה יפלא, דהא ברישא דהאי קרא נאמר, כתב לך את הדברים האלה – דהיינו תורה שצכתב, והדר כתיב בנתינת טעם, כי על פי הדברים האלה כרתי אתך צרית ואת ישראל, ואם כן הלא

בתוך שאר כל הגזרות האמורים בענין, בכל זאת שנה עליו הכתוב בפרשת 'ואתה תאמר' לייחד הדיבור באופן מיוחד במלות הדלקת המנורה הטמורה, בכדי לבטא את היותה מכוון ומסוגל לתורה שבעל פה, אשר היא כח קיומה של האומה הישראלית בכל הדורות.

ומאחר וכח החזקה והבעלות בתורה שבעל פה ניתנה לרעיא מהימנא כאמור, על כן נאמר ה' את משה לנאות את בני ישראל ויקחו 'אלה' שמן זית זך, כי השמן הרומז לחכמת התורה נריכה שתבוא לרשותו של רעיא מהימנא דייקא, יען כי היה סיבה מעם ה' שהתורה שבעל פה וכל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש תינתן לבצעלותו ורשותו של רעיא מהימנא, ובכך תעבור על ידו לכל ישראל, כי זאת תהא התורה נאחית ויחזיקו בה מעמד בכל הדורות – מורשה קהילת יעקב, ולזה יורה המשך הפסוק חוקת עולם לדורותם מאת בני ישראל.

ומאחר ואף התורה שכתב קשורה ואדוקה בפירוש תורה שבעל פה, על כן גלי לן קרא דמקום הדלקת המנורה תהא באוהל מועד מחוץ לפרוכת אשר על העדות – המכוון כנגד תורה שכתב. ואף גם זאת, כי ממקום זה נמשכה דבר ה' אל רעיא מהימנא ללמדו תורה ומצוות, וכלשון הכתוב (במדבר ז פט) ובצא משה אל אוהל מועד וישמע את הקול מדבר אליו מעל הכפורת מבין שני הכרובים.

והיי"ר שנזכה להידבק בדרכו הקדושה של רעיא מהימנא, ולעסוק כראוי בתורה שבעל פה, אשר היא כח קיומה של כל קהילות יעקב בכל הדורות, וכלשון הפסוק הנזכר תורה נאמר לנו משה מורשה קהילת יעקב, ובזאת יקויים בנו מקרא שכתוב (ישעיה נט כא) לא ימוש מפיד ומפי זרעך ומפי זרעך אמר ה' מעתה ועד עולם, ברחמים גדולים, אמן.

מעמד קהילות יעקב בכל הדורות, ובהבטחת הכתוב (דברים לא כא) כי לא תשכח מפי זרעו.

והנה קבלתי מרבתי מקדמת דנא, לשנים מכלי הקודש היו מכוונים כנגד התורה הקדושה, ואלו הן, הארון והמנורה, כי הארון שבו היו מונחים לוחות העדות וספר התורה בלדו (בצא בתרא יד ע"א) – מכוון כנגד תורה שכתב, ומרמז נמי על חלק הנסתר וסודות התורה, מאחר והיה עומד בבית קודש הקדשים מבית לפרוכת. ולעומתו המנורה הרומז נמי לתורה, וכדכתיב (משלי י כג) כי נר מצוה ותורה אור – מכוון כנגד תורה שבעל פה.

והנה אף התורה שכתב קשורה ואדוקה בביאור כל אות ואות ממנה ע"פ מסורת תורה שבעל פה, ולולי זאת לא היתה ניתנה להיכתב. ווכפי שבארנו במקו"א (דרשות שער עו אות ו, ועוד) דברי רעיא מהימנא ביומו האחרון לחייו (דברים לא יט) 'ועתה' כתבו לכם את השירה הזאת, והיא מצות כתיבת ספר תורה, ולכאורה יש להבין אומרו תיבת 'ועתה' דייקא. ובארנו, דמאחר שמה רבינו לימד את בני ישראל במשך ארבעים שנה במדבר מסורת תורה שבעל פה שקיבל מפי הגבורה בסיני, על כן לא היתה הרשות נחונה במשך כל העת ההיא לכתוב את ספר התורה, עד שהשלים באר את התורה הזאת עד תמה ביומו האחרון לחייו, והוא שאמר להם רעיא מהימנא בעת ההוא, 'ועתה', אחר שלא נשתיר הגה אחת בתורה שכתב שלא נתבאר על פי מסורת תורה שבעל פה, הרי הגיע שעת הכושר לכתוב את השירה הזאת.

ומעתה זהו כוונת המקרא כתב לך את הדברים האלה – היינו כתיבת תורה שכתב, אך דבר זה יתכן רק על ידי – כי על פי הדברים האלה – היינו תורה שבעל פה, כרתי אתך ברית ואת ישראל. ובמקו"א (דרשות ח"א שער נז אות ז, ועוד) בארנו כל זאת ע"פ דברי המבי"ט בהקדמה לספרו קרית ספר, יעוי"ש.

ובזה נבוא אל יישוב המקראות שפתחנו בהם. לעס היות שכבר נאמרו לעיל בפרשת תרומה להביא שמן למאור